

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

8 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de inventarisatie van waardevolle tuinen en parken in Vlaanderen	1
Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de voorkeprihten in gewestelijke en provinciale uitvoeringsplannen	3
Vraag om uitleg van de heer Patrick De Klerck tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de regionalisering van de IKEA-wet	7
BIJLAGE Bijlage bij het antwoord op de vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de inventarisatie van waardevolle tuinen en parken in Vlaanderen	13

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de inventarisatie van waardevolle tuinen en parken in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de minister, een tijdje geleden was er in de pers nogal wat beroering rond de afbraak van de waardevolle tuin van René Pechère aan het Rijksadministratief Centrum in Brussel, maar dat is uiteraard een ander gewest. De tuin wordt trouwens ook in de oorspronkelijke staat hersteld.

In de commissie voor Leefmilieu werd op 6 november ook een vraag om uitleg gesteld over de omstreden plannen om de waardevolle Franse tuin van het Park van Ter-vuren te vereenvoudigen, zoals dat heet. Dat deed bij mij de vraag rijzen hoe het zit met de inventarisatie van waardevolle parken en tuinen in Vlaanderen, die enkele jaren geleden is begonnen. Ik heb het eens nagekeken, maar het was al iets langer geleden dan ik dacht. De start dateert van 2002, door de toenmalige afdeling Monumenten en Landschappen. Het was een systematische inventarisatie van waardevolle tuinen, in het zogenaamde Cahier van Historische Tuinen en Parken van Vlaanderen.

Deze publicaties verschenen vanaf 2002 en intussen zijn er, tenzij ik mij vergis, vier cahiers verschenen over Vlaams-Brabant en twee over Limburg. Dat zijn toch waardevolle boeken. Het team van specialisten van de afdeling Monumenten en Landschappen heeft de historische tuinen en parken opgespoord en er werden cartografische en iconografische bronnen onderzocht. Ontstaan en evolutie konden zo geschetst worden en op basis van een plaatsbezoek werd de toestand van de domeinen beschreven.

Ondertussen werd de Vlaamse overheidsadministratie gereorganiseerd en is de inventarisatie van onroerend erfgoed de taak van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE). Het is een wetenschappelijke instelling, binnen het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) van de Vlaamse overheid, met als missie het onderzoek van, kennisbeheer en -verspreiding over en ontsluiting van het onroerend erfgoed

Waarom is een inventarisatie van waardevolle tuinen en parken belangrijk? Uiteraard moet niet alles wat

geïnventariseerd is, ook beschermd worden, maar door tuinen en parken te beschrijven, door ook de kleine en minder belangrijke in woord en beeld vast te leggen, is een opname in de inventaris ook een vorm van bewaren. Het optekenen van dit bij uitstek efemere erfgoed is tegelijk ook een bouwsteen voor onze tuinkunstgeschiedenis.

Een overzicht van de tuinkunst in Vlaanderen bestaat immers nog niet, bij gebrek aan voldoende deelstudies. De inventaris in wording vult op dat vlak al deels de lacune op. Tuinen en parken zijn per definitie, uit hun aard, zeer kwetsbaar en zeer efemer. Dit erfgoed verdwijnt gemakkelijk, op zeer korte tijd, of wordt vaak ook mismeesterd. Niet iedereen is immers geschoold in het evalueren van wat een vorige generatie aan waardevols heeft nagelaten, aan huis of aan tuin. De grote kwetsbaarheid van wat in zo'n inventaris is opgenomen, bleek al bij het persklaar maken van de boeken zelf. Toen de auteurs met de fotograaf terugkeerden om professionele foto's te nemen, bleek hier en daar al heel wat verdwenen of verloren te zijn gegaan.

Dikwijls zijn werken van openbaar nut daar de oorzaak van: sleuven nodig voor rioleringen en buizen worden nogal eens onnauwkeurig aangelegd, waarbij haagvoeten en -wortels worden doorsneden. Merkwaardige bomen sneuvelden in de tussenperiode, niet enkel door storm, maar helaas ook door mensenhand. Nochtans vormen bomen en struiken een belangrijke stoffering, ook in kleinere tuinen en in het straatbeeld.

Tot nu toe is het dus bij zes cahiers gebleven. Navraag leert mij dat dit waardevolle project Cahier van Historische Tuinen en Parken van Vlaanderen is stilgevalen. Zoals ik al aanhaalde, is het beheer van inventarissen van het onroerend erfgoed ondertussen een van de opdrachten van het VIOE geworden. Op 23 juni 2006 kreeg het VIOE het statuut van intern verzelfstandigd agentschap (IVA) zonder rechtspersoonlijkheid binnen het beleidsdomein RWO. Het vormt samen met de overige IVA's, zoals het Agentschap RO-Vlaanderen, het departement RWO, dat onder de directe bevoegdheid van de minister valt.

Bij de reorganisatie van de Vlaamse overheid zouden, tenzij ik me vergis natuurlijk, de twee medewerkers die de inventarisatie uitvoerden, toegewezen zijn aan het Agentschap RO-Vlaanderen, alhoewel de inventarisatie dus een opdracht van het VIOE is. Ondertussen zijn beide personeelsleden ook met pensioen. Gevolg is dat het project nu helemaal stilstaat.

Ik weet dat we niet dezelfde traditie hebben in het behartigen van onroerend erfgoed, zeker wat parken en

tuinen betreft, in vergelijking met andere Europese landen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan Groot-Brittannië. Maar ik vind het toch belangrijk om daarover van gedachten te wisselen en deze vraag te stellen.

Mijnheer de minister, klopt deze situatieschets? Is het project Cahier van Historische Tuinen en Parken van Vlaanderen stilgevallen, zoals ik het heb beschreven?

Het beheer van inventarissen van het onroerend erfgoed is een van de opdrachten van het VIOE. Bent u van mening dat een inventaris van historische tuinen en parken hiertoe behoort? Bent u overtuigd van het belang van zo'n gebiedsdekkende inventaris?

Zijn de concrete doelstellingen voor de korte en lange termijn voor alle afdelingen van het VIOE al bepaald? Zo ja, werd de noodzaak van een gebiedsdekkende inventaris van historische parken en tuinen voor Vlaanderen opgenomen, en op welke termijn kan een gebiedsdekkende inventaris voor historische tuinen en parken voor Vlaanderen opgemaakt worden? Zo neen, kan de minister zich engageren dat die noodzaak nog wordt meegenomen?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, sta me toe om eerst en vooral aan te geven dat de heer Demesmaeker blijkbaar niet beschikte over alle noodzakelijke informatie bij het stellen van kwestieuze vraag. We gaan dat proberen oplossen.

Het initiatief met betrekking tot de inventaris van historische tuinen en parken, opgestart in 1998 door de toenmalige afdeling Monumenten en Landschappen, wordt onverminderd voortgezet en de resultaten worden gepubliceerd. Ondertussen zijn niet vier, niet zes, maar al acht boekdelen beschikbaar. Ik bezorg de lijst om als bijlage bij de handelingen te voegen. Voor twee andere boekdelen wordt de publicatie ondertussen voorbereid. Bedoeling is om minstens één ervan te publiceren in 2009. Voor het andere is op dit ogenblik de publicatiedatum gepland begin 2010.

Mijnheer Demesmaeker, u weet dat de inventaris van historische parken en tuinen als het ware een voorloper is geweest van het beleid dat ikzelf heb opgestart tijdens deze legislatuur, waarbij we vertrekken van een meer thematisch-typologische benadering. Dit is eigenlijk een prachtig voorbeeld hoe men thematisch-typologisch kan werken en beschermen. Iedereen die een van deze cahiers doorbladert, zal er zich onmiddellijk bewust van zijn hoe arbeidsintensief dat werk wel is en hoe compleet het gebeurt, aangezien vanuit de integrale benadering zeer diverse en uiteenlopende aspecten worden onderzocht, zoals aanleg, cultuurwaarden, natuurwaarden en beschermingswaardige objecten en gebouwen. Het is een

zeer arbeidsintensief werk, maar wel met zeer mooie resultaten, als u mijn mening vraagt.

Net zoals we met betrekking tot de thematisch-typologische bescherming werk hebben gemaakt van een legislatuuroverschrijdende planning, is het de bedoeling dat we dat ook doen inzake inventarisatie. Wat de inventarisatie betreft, en dat is ook de vraag van dit parlement geweest, hebben we in eerste instantie gestreefd naar het afwerken van de geografische inventaris. We zijn de laatste gemeenten aan het afwerken. Het is de bedoeling dat we daar in 2009 mee klaar zijn zodat we voor het eerst in de geschiedenis van Vlaanderen zullen beschikken over een gebiedsdekkende inventaris. Intussen wordt het traject van de actualisatie of de herinventarisatie opgestart of voorbereid, zeker voor die gebieden waarvoor de inventarisatie als eerste gebeurt.

Daarnaast wordt ook de volledige operationalisering van thematisch-typologische inventarissen voorbereid. Momenteel gebeurt dat enerzijds vooral op basis van deelinventarissen die worden uitgereikt vanuit het maatschappelijk middenveld. Ik verwijs naar het project over het hoperfgoed, het luchtvaartpatrimonium, de kerkhoven, de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Anderzijds wordt ook gewerkt aan een legislatuuroverschrijdende planning voor verder onderzoek.

Ik ben ervan overtuigd dat het wenselijk is dat elke thematisch-typologische inventaris volledig en gebiedsdekkend wordt ingevuld. Dit geldt in hoge mate voor de al opgestarte inventarisatieprojecten, zoals de inventaris van historische parken en tuinen.

Om pragmatische redenen is ervoor geopteerd dat de inventaris van historische parken en tuinen voorlopig door het agentschap werd opgemaakt. Dat hield, zoals u zelf zei, inderdaad verband met het feit dat twee van de trekkers van het project het Agentschap Ruimtelijke Ordening als standplaats hadden. In de toekomst zal deze taak, in overleg en met de nodige kennisoverdracht vanuit het agentschap, worden overgenomen door het VIOE. Zo kan dit naadloos worden voortgezet. Uiteraard beoogt dit de nodige expertise.

Intussen werkt het VIOE op basis van een analyse van de kernopdrachten aan een langetermijnvisie annex personeelsplan, waarbij ook aspecten als de inventaris van historische parken en tuinen worden opgenomen.

De aandacht voor de parken en tuinen is dankzij de inventaris en de publicatie van de cahiers stelselmatig toegenomen. Dat vertaalt zich in een aantal nieuwe beschermings- en beheersinitiatieven.

Sinds 2004 werden meer dan dertig historische tuinen en parken definitief als monument beschermd. Ook bij de aanduiding van de ankerplaatsen nemen historische

parken en tuinen vaak een prominente plaats in en zorgen zij mee voor de intrinsieke waarde van het gebied. Dat was bijvoorbeeld het geval voor het kasteel van Marnix van Sint-Aldegonde in Bornem, het kasteel en park van Hingene of het kasteeldomein van Beerlegem. Nog dit jaar zal ook het kasteelpark van Gaasbeek als onderdeel van de ankerplaats Gaasbeek, Sint-Laureins-Berchem, Oudenaken en Elingen definitief zijn aangeduid.

Bij de opmaak van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur worden sites met waardevol bouwkundig erfgoed systematisch geëvalueerd en opgenomen in een passende bestemming. In die zin is een stedenbouwkundig voorschrift ontwikkeld voor 'gemengde openruimtegebieden met cultuurhistorische waarde'. Een tweede typevoorschrift draagt de naam 'parkgebied met cultuurhistorische waarde'. Deze voorschriften zijn specifiek gericht op het behoud van het aanwezig bouwkundig erfgoed, zoals historische parken en tuinen. Daarin worden de mogelijkheden voor zinvol en verantwoord hergebruik van de sites gebiedsgericht vastgelegd in de voorschriften. Het is immers onze intentie om via hergebruik of herbestemming deze projecten op een duurzame manier te beschermen.

Het VIOE is enkele jaren geleden op mijn verzoek gestart met een traject dat het onderzoek moest plaatsen in een langetermijnperspectief. Het probleem was dat de onderzoekers zelf kozen wat ze gingen onderzoeken. We hebben toen beslist dat er een langetermijnperspectief moest worden ontwikkeld.

Dit traject bestaat uit een aantal bouwstenen. Het belangrijkste is de onderzoeksbalans, die een stand van zaken geeft van het onderzoek en de hiaten in dat erfgoedonderzoek aanduidt. Verder is er de onderzoeksagenda, die legislatuuroverschrijdend de langetermijnplanning moet weergeven, op basis waarvan dan jaarprogramma's voor onderzoek worden vastgesteld. Zo weten we vandaag waar we over twee, drie of vier jaar willen eindigen met dat onderzoek.

Op 20 december 2008 werd in de Koninklijke Bibliotheek de eerste versie van de Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed voorgesteld. Het is een dynamisch document dat permanent zal worden aangevuld en geactualiseerd. Daarin zal uiteraard de nodige aandacht worden besteed aan de historische tuinen en parken.

In het voorjaar van 2009 zal het VIOE op basis van de onderzoeksbalans, dus eigenlijk op basis van een algemeen afwegings- en toetsingskader, voor de eerste maal een duidelijk onderbouwd en beleidsrelevant onderzoeksprogramma kunnen voorstellen. Daardoor hebben we deze klip omzeild en kunnen we op een wetenschappelijk verantwoorde manier de inventarisatie en het

onderzoek in een langetermijnperspectief plaatsen. We zitten meer dan op kruissnelheid.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat het werk wordt afgemaakt en dat er een duidelijke visie voor de toekomst achter zit. Het is inderdaad belangrijk dat er meer aandacht komt voor het historische erfgoed, eventueel zelfs met het oog op bescherming. Ik hoop dat de cahiers op een goede manier zullen worden ontsloten. Ik heb alle respect voor de mensen die deze documenten hebben samengesteld en nog zullen samenstellen. Het zijn werkelijk pareltjes van cahiers.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de voorkoopplichten in gewestelijke en provinciale uitvoeringsplannen

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de minister, het decreet Ruimtelijke Ordening bepaalt dat gemeenten, provincies en het gewest het recht van voorkoop kunnen uitoefenen door een bepaling daarover op te nemen in het gemeentelijk, provinciaal of gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De overheid kan daarbij vrij de begunstigten van het recht van voorkoop aanduiden. De mogelijkheid om het recht van voorkoop uit te oefenen in bepaalde gebieden is een cruciaal instrument voor de overheid om een lokaal grond- en pandenbeleid te voeren.

Behalve het recht van verkoop op basis van het decreet Ruimtelijke Ordening zijn er nog tal van andere rechten van voorkoop. Het overzicht wanneer welk recht van voorkoop van toepassing is, is niet altijd even gemakkelijk. De afgelopen jaren zijn er verschillende initiatieven geweest om een beter overzicht te krijgen, onder andere door middel van het decreet houdende de harmonisering van de procedures van de voorkoopplichten en het decreet Vlaamse Grondenbank.

Het decreet Vlaamse Grondenbank van 16 juni 2006 regelt dat de instrumenterende ambtenaar, meestal de notaris, het recht van voorkoop enkel moet aanbieden aan de Vlaamse Grondenbank en niet langer rechtstreeks aan de begunstigten. De Vlaamse Grondenbank stuurt de aanbiedingen door aan de begunstigten.

De begunstigde beslist over het uitoefenen van het recht van voorkoop en laat dit weten aan de Vlaamse Grondenbank, die dit vervolgens meedeelt aan de betrokken notaris. De Vlaamse Grondenbank is in de praktijk een e-voorkooploket dat wordt ontwikkeld en beheerd door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

Het Harmonisatiedecreet van 25 mei 2007 regelt hoe de instrumenterende ambtenaar de opvraging doet bij de Vlaamse Grondenbank. Het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen of AGIV heeft op basis van dit decreet de opdracht gekregen om een uniek themabestand rechten van voorkoop op te bouwen. Bovendien moet het AGIV ook zorgen voor een beheerssysteem om dit themabestand rechten van voorkoop te onderhouden en een bekendmakingssysteem om de geldende rechten bekend te maken via het e-voorkooploket van de VLM. Dit decreet is echter nog niet in werking getreden.

Uit het antwoord van toenmalig minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme Bourgeois op een vraag om uitleg van mevrouw Rombouts, blijkt dat de oplevering van het e-voorkooploket maar is voorzien in de eerste helft van 2010.

Het feit dat het themabestand er nog niet is, betekent dat in het beste geval nog altijd anderhalf jaar moet worden gewacht alvorens de backoffice achter het e-voorkooploket voor de instrumenterende ambtenaar actief is. Het is belangrijk dat dit digitale verloop van de procedures goed werkt. Blijkbaar is daar nog wat tijd voor nodig.

In de praktijk levert het wel functioneren van de brievenbus maar het niet functioneren van de structuur die erachter zit, echter wel problemen op. Er is een vacuüm ontstaan wat betreft de voorkooprechten via het decreet Ruimtelijke Ordening opgenomen in de gemeentelijke en provinciale RUP's. Deze voorkooprechten zijn momenteel niet opgenomen bij de beschikbare gegevens van de Grondenbank. Hierdoor krijgen de instrumenterende ambtenaren geen volledig en correct overzicht van de bestaande Vlaamse voorkooprechten.

Er is mij al een geval in Mechelen bekend waar het recht van voorkoop werd miskend. Er werd onterecht aan de streekontwikkelingsintercommunale het recht van voorkoop niet aangeboden.

Aangezien de database pas in werking treedt in 2010, kan de vraag gesteld worden wie op korte termijn verantwoordelijk is voor de voorkooprechten die volgens het decreet Ruimtelijke Ordening opgenomen zijn in goedgekeurde gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Bovendien blijkt het niet evident de verantwoordelijke te vinden om deze problematiek bij aan te kaarten. Het blijkt niet de bevoegdheid te zijn van wetgever, de VLM of wie dan ook. Ongetwijfeld zullen

deze gevallen van miskenning zich op korte termijn nog voordoen.

Nochtans beschikt de Vlaamse overheid wél over deze gegevens, doordat de gemeentelijke RUP's door de Vlaamse overheid worden geadviseerd en de beslissing over het plan door de deputatie wordt opgestuurd naar het agentschap. De provinciale RUP's worden door het gewest goedgekeurd. Op basis van het MAGDA-principe – maximale gegevensdeling tussen administraties en agentschappen – zou het toch moeten volstaan dat de Vlaamse overheid kennis heeft van de voorkooprechten die door gemeentelijke of provinciale uitvoeringsplannen ontstaan. Een simpele communicatie tussen de diverse Vlaamse overheidsdiensten zou dus moeten volstaan om op het bestaan van een recht van voorkoop in een gemeentelijk of provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan te wijzen.

Mijnheer de minister, klopt het dat tot het moment dat het Harmonisatiedecreet van kracht is, de instrumenterende ambtenaar aan zijn verplichtingen heeft voldaan indien hij enkel de Vlaamse Grondenbank raadpleegt om te weten of een recht van toepassing is, waardoor voorkooprechten op basis van de gemeentelijke en provinciale plannen niet worden meegenomen?

Op welke wijze kunt u op korte termijn een oplossing bieden voor deze problematiek? Het kan toch niet dat tot de tijd dat het themabestand in 2010 actief wordt, de voorkooprechten van gemeentelijke of provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen in gemeenten waar een bijzondere informatieplicht geldt, gewoon worden genegeerd?

Deze vraag past eigenlijk in een bredere discussie over toegankelijkheid van stedenbouwkundige informatie. In het verleden is de keuze gemaakt om de plannenregisters beschikbaar te maken op lokaal niveau. Daardoor werkt iedere gemeente met een eigen systeem, dat niet altijd gemakkelijk uitwisselbaar is. Sommige gemeenten, en in de toekomst waarschijnlijk steeds meer, stellen via hun website deze informatie beschikbaar. Enkele voorbeelden zijn Izegem, Blankenberge en Evergem. In het kader van een klantvriendelijke overheid zou het veel handiger zijn indien via een Vlaams geoloket deze informatie via één website beschikbaar is. Die situatie is echter nog een verre droom. Bent u van plan om initiatieven te nemen om voor heel Vlaanderen een dergelijk loket op te zetten, zonder dat dit leidt tot een extra bevraging of inspanning voor de gemeenten?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de heer Verfaillie heeft een historische kans gemist om de minister-president himself of mijn charmante collega minister Crevits te interpellieren.

Zoals u weet, is minister-president Peeters bevoegd voor het Agentschap Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV) en is minister Crevits bevoegd voor de Grondenbank die ondergebracht is bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Maar zoals u al begrepen hebt, zal ik met genoeg trachten te antwoorden.

De timing van de vraag is perfect. Vrij recent, met name op vrijdag 5 december laatstleden, heeft een vrij belangrijke vergadering plaatsgevonden over precies de problematiek die u in uw vraag schetst. De vergadering had plaats op initiatief van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), en er waren vertegenwoordigers aanwezig van de VVSG, van VLINTER, een overkoepelend orgaan voor streekontwikkelingsintercommunes, van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO), van het AGIV en van de Grondenbank. De vertegenwoordiger van de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) was verontschuldigd.

Gelet op dat overleg, kan ik een mogelijke oplossingsgerichte weg aangeven om uit deze problematiek te raken. We zullen in dat verband het nodige doen vanuit het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, maar het spreekt voor zich dat ook de andere betrokken partners initiatief zullen moeten nemen en vooral actief zullen moeten samenwerken om een oplossing te kunnen uitwerken. Veel zal afhangen in welke mate de VVSG en de respectieve gemeenten effectief kunnen en willen mee instappen in dit initiatief. Ik heb uit die hoek begrepen dat er nog enig overleg – lees massagewerk – nodig is. Het belangrijkste is dat iedereen op de juiste plaats onder de juiste vorm zijn steentje bijdraagt.

Het is niet correct dat een instrumenterend ambtenaar aan zijn verplichtingen heeft voldaan als hij enkel de Vlaamse Grondenbank raadpleegt om te weten welke voorkeuren van toepassing zijn. Dit is iets te eenvoudig. In de vraagstelling heeft de heer Verfaillie het decreet van 16 juni 2006 op de Vlaamse Grondenbank correct aangehaald: een notaris moet inderdaad het recht van voorkeuren enkel aanbieden aan de Grondenbank en niet langer aan de begunstigen. Dat is natuurlijk een belangrijk verschil. In zoverre er voorkeuren van toepassing zijn, moet de notaris zich voor een aanbieding enkel wenden tot de Grondenbank die de dispatching verzorgt naar de begunstigen. Het is ook de Grondenbank die het antwoord aan de notaris bezorgt. Er is echter geen decreetsbepaling die stelt dat de notaris zich over het bestaan van voorkeuren enkel zou moeten informeren bij de Grondenbank of dat hij enkel het betrokken geoloket zou moeten raadplegen. Dat verschil is erg belangrijk omdat de Grondenbank vandaag inderdaad niet alle voorkeureninformatie op haar geoloket heeft staan. De Grondenbank verwerkt de gegevens die haar door het AGIV aangeleverd worden.

Op het geoloket zijn perimeters opgenomen voor het voorkeuren natuur, het voorkeuren ruilverkavelingen, het

voorkeurenrecht voor de bijzondere gebieden van de Wooncode en het voorkeurenrecht uit de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Op korte termijn zouden daar nog de perimeters voor het recht van voorkeuren van Waterwegen en Zeekanaal en het recht van voorkeuren in het kader van het integraal waterbeleid aan toegevoegd worden. De perimeters voor het voorkeurenrecht op basis van het Havendecreet bijvoorbeeld ontbreken, net als perimeters van voorkeurenrechten die in provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen aangeduid worden.

We zijn het er allemaal over eens dat alle betrokkenen de nodige inspanningen moeten doen om de informatie op het geoloket zo volledig mogelijk te krijgen. Een belangrijke verantwoordelijkheid rust allicht bij de instantie of het beleidsdomein dat het voorkeurenrecht vestigde. In mijn antwoord op de tweede vraag kom ik hierop terug, specifiek voor de voorkeurenrechten uit provinciale en gemeentelijke RUP's, want dat was de specifieke vraag.

Aangezien de informatie op het geoloket voorkeurenrechten dus vandaag niet volledig is, kan de notaris niet enkel afgaan op de informatie van het geoloket en heeft hij of zij dus nog altijd de verplichting om na te gaan welke voorkeurenrechten van toepassing zijn en alle initiatieven daartoe te nemen.

Wat de ruimtelijke ordening betreft, en dat is veeleer een randbemerking, kan ik alvast meegeven dat het decreet stelt dat het voorkeurenrecht enkel geldt in die gebieden die uitdrukkelijk aangeduid worden in ruimtelijke uitvoeringsplannen, en dat alle eigenaars in zo'n perimeter moeten worden aangeschreven na de vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan. Nadat het RUP is aangenomen, met daarin de voorkeurenrechten, moeten alle eigenaars in het RUP die vallen onder de voorkeurenrechten dus expliciet worden aangeschreven, om hen in kennis te stellen van die voorkeurenrechten.

Het lijkt me logisch dat een eigenaar die zijn grond of gebouw verkoopt, vanzelfsprekend zelf melding maakt aan de notaris van dergelijk schrijven. U weet dat voorkeurenrechten ruimtelijke ordening slechts gelden voor een beperkte tijd. Vandaag staat in het decreet vijf jaar. Mogelijk, naar aanleiding van het wijzigingsdecreet, wordt het acht jaar, waardoor men niet kan stellen dat een eigenaar dergelijk schrijven uit het oog verloren zou zijn op het moment dat het van toepassing is.

Mijnheer Verfaillie, u bent ook burgemeester, dus u weet dat notarissen bij verkopen normalerwijze bij de gemeente de stedenbouwkundige inlichtingen opvragen, waarbij de gemeente melding zal maken van het bestaan van een voorkeurenrecht ruimtelijke ordening.

In afwachting van de inwerkingtreding van het Harmonisatiedecreet is het zaak om op korte termijn te zorgen

voor een vlotte doorstroming van de informatie over voorkeuren ruimtelijke ordening in provinciale en gemeentelijke RUP's naar het geoloket van de Grondenbank.

Mijnheer Verfaillie, u stelt dat de provinciale en gemeentelijke RUP's bij het gewest gekend zijn, doordat ze er geadviseerd of goedgekeurd worden en dat dus simpele communicatie tussen mijn administratie en de Grondenbank en het geoloket zou moeten volstaan om op het bestaan van een recht van voorkeuren in provinciale of gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen te wijzen. Maar ik moet u teleurstellen: zo eenvoudig is het niet. De definitief goedgekeurde gemeentelijke RUP's die door de deputatie worden goedgekeurd en naar het Agentschap RO Vlaanderen worden opgestuurd, en de provinciale RUP's die ikzelf goedkeur, zijn op dit ogenblik papieren exemplaren. De informatie op het geoloket is uiteraard digitaal.

Er bestaan op dit ogenblik wel afspraken over digitale uitwisseling van ruimtelijke uitvoeringsplannen, maar op basis van die afspraken hebben de gewestelijke diensten vandaag zeker nog niet alle digitale data van provinciale en gemeentelijke RUP's beschikbaar, noch is het zo dat je uit de data die wel ter beschikking zijn rechtstreeks de perimeters van voorkeuren kan halen. Ik geef een voorbeeld. De gemeente heeft in een RUP een groenzone aangeduid en heeft in de voorschriften van het RUP daar een voorkeurenrecht op gevestigd. Zelfs als de gewestelijke diensten over een digitale versie van het gemeentelijk RUP zouden beschikken, bestaande uit een grafisch plan in GIS-formaat (Geografisch Informatiesysteem) en een pdf-file van de voorschriften, heb je daarmee nog niet meteen een apart bestand met de perimeter van het voorkeurenrecht op een digitale drager.

In afwachting van de inwerkingtreding van het Harmonisatiedecreet lijkt me de meest logische, efficiënte en snelle oplossing voor het vervolledigen van de informatie op het geoloket dat de gemeenten en provincies rechtstreeks de nodige digitale informatie bezorgen aan het AGIV.

Op de vergadering van 5 december leek er zich, met de klemtoon op 'leek', een mogelijke consensus te ontwikkelen over een manier van werken om dit op punt te stellen. Er bestaat een technische richtlijn over de digitale uitwisseling van RUP's. Ze dateert van mei 2008, vervangt een eerdere richtlijn ter zake en is op onze website www.ruimtelijkeordening.be te lezen. Merk op dat de richtlijn niet vastlegt aan wie welke informatie moet worden bezorgd, maar wel op welke manier, dus in welke vorm, digitale RUP's kunnen worden uitgewisseld.

We kunnen die richtlijn aanvullen met een onderdeel dat het formaat vastlegt voor uitwisseling van digitale informatie over de perimeters van voorkeuren vastgelegd in provinciale en gemeentelijke RUP's. Daarvoor bestaat al een basis, want er geldt op vandaag een afspraak tussen het

Departement RWO en AGIV over de vorm of datastructuur van de informatie over voorkeuren in gewestelijke RUP's die RWO automatisch aan AGIV bezorgt. De betrokken bestanden bevatten de perimeter waar het voorkeurenrecht van toepassing is en de begunstigten. De aanvulling van de richtlijn is een opdracht voor de werkgroep die de richtlijn van mei 2008 opstelde. De stuurgroep GIS-Vlaanderen zal de aanvulling op de richtlijn moeten bekrachtigen, zoals ze ook deed met de richtlijn zelf. Dus dat is de bevoegdheid van de collega's.

Eens de aanvulling van de richtlijn is gebeurd, wordt dit gecommuniceerd naar alle betrokkenen, waaronder uiteraard de provincies en de gemeenten. Daarbij wordt aangegeven aan wie de informatie over het voorkeurenrecht van een provinciaal of gemeentelijk RUP moet worden bezorgd; in concreto zal het overgedragen, lees gemaild, moeten worden aan AGIV.

Ik denk dat we deze manier van werken, die de meest eenvoudige en meest rechtstreekse werkwijze is die alle mogelijke fouten uitsluit, kunnen onderschrijven. Op die manier zorgen we ervoor dat de informatie van aan de bron rechtstreeks in correcte vorm bij de instantie komt die de informatie op het geoloket zal laten plaatsen. Provinciale of gemeentelijke administraties die zelf RUP's aanmaken, zullen zonder veel problemen het nodige aparte bestand inzake voorkeurenrechten genereren uit de aanwezige digitale plangegevens. Besturen die een beroep doen op intercommunales of private studiebureaus voor planopmaak, kunnen bij de opdracht voor nieuwe RUP's meteen vragen dergelijk bestand te leveren. Ook dat is vrij eenvoudig. Bij RUP's die al werden goedgekeurd, zal dat alsnog moeten worden opgevraagd, maar dat zou in deze 21e eeuw absoluut geen probleem mogen betekenen. Ik wil nog meegeven dat het aantal gemeentelijke en provinciale RUP's waarin tot nog toe een voorkeurenrecht werd aangeduid, nog relatief beperkt is.

Mijnheer Verfaillie, u stelt dat het de beste oplossing zou zijn om alle informatie die men thans vindt, in gemeentelijke plannenregisters te bundelen via een Vlaams geoloket. We zijn daar vandaag inderdaad mee bezig, maar het is nog niet voor morgen. Als men via zogenaamde webservices werkt, moet men de digitale informatie niet meer gaan rondsturen. Dat is een heel goede technologie, maar ik moet u niet duidelijk maken, neem ik aan, dat het opzetten van dergelijke systemen voor heel Vlaanderen nogal wat tijd en middelen vraagt. Die middelen hebben we trouwens met de begrotingscontrole 2008 ter beschikking gesteld. Men moet daarnaast het hele systeem ontwikkelen, standaarden afspreken over de vorm van de digitale informatie, waarbij die standaarden softwareneutraal moeten zijn om geen softwareproducenten te bevoordelen ten opzichte van andere, schrijfrechten definiëren, afspraken maken over wie welke informatie op welk moment op het

geoloket zet, bepalen wie welke informatie kan raadplegen enzovoort.

De richtlijn over digitale uitwisseling van RUP's is een eerste belangrijke stap voorwaarts. Het voorbeeld van het geoloket voorkooprechten toont net aan dat het uitbouwen, maar zeker ook het operationeel houden, van zo'n geoloket geen sinecure is. Als men eraan begint, moet dat constant op punt worden gehouden en bijna dagelijks worden bijgewerkt.

In het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening hebben we nog niet zo lang geleden het geoloket voor de inventarissen van de onbebouwde percelen boven de doopvont gehouden. Op dit ogenblik start mijn administratie met een project geoportaal plannenregister. Er zal uiteraard nauw samengewerkt en overlegd worden met alle betrokken partners, waaronder vanzelfsprekend de gemeenten, de provincies, AGIV en ga zo maar door.

Ik verwijs in dit verband ten slotte nog naar het ontwerp van decreet grond- en pandenbeleid. Daarin staat een rechtsgrond voor een project tot koppeling van een aantal gegevensbanken in het beleidsdomein RWO, met name het plannenregister, het vergunningenregister, het bouwpotentieelregister, het leegstandsregister en de inventarissen van leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten en de lijsten van ongeschikte of onbewoonbare woningen en verwaarloosde gebouwen of woningen, zodat bij de stemming van dit decreet ook dat probleem is opgelost.

Met andere woorden, hier wordt stevig aan gewerkt en we doen een oproep aan gemeenten en provincies om spontaan en actief aan dit project mee te werken.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb begrepen dat dit nog wat tijd en energie zal vragen. Ik heb daar alle begrip voor. We zijn de juiste weg ingeslagen. In de toekomst moet daar echter blijvend aan gewerkt worden. Men heeft het voortdurend over administratieve vereenvoudiging. Wanneer dit op punt zal staan, zal het een mooi voorbeeld zijn van die administratieve vereenvoudiging.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick De Klerck tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de regionalisering van de IKEA-wet

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de minister, naar aanleiding van de opening van de IKEA-vestiging in Gent pleit de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) voor de regionalisering van de IKEA-wet. Deze materie behoort niet integraal tot uw bevoegdheid maar ook tot die van andere ministers.

In een persmededeling stelt de zelfstandigenorganisatie dat er een directe link is met de ruimtelijke ordening: een gewestelijke bevoegdheid. "De bevoegdheid voor de inplanting van grote winkels en shoppingcentra hoort logischerwijs dus ook thuis op het gewestelijke niveau", zegt de gedelegeerd bestuurder van UNIZO, de heer Van Eetvelt.

De huidige regelgeving moet in overeenstemming gebracht worden met de Europese Dienstenrichtlijn, stelt UNIZO. Dat betekent geenszins dat de IKEA-wet zomaar mag worden afgeschaft. In het belang van leefbare en commercieel aantrekkelijke handelskernen blijft een regelgevend kader voor de inplanting van grote winkels noodzakelijk.

Volgens UNIZO biedt de regionalisering precies de opportuniteit om een toekomstgerichte nieuwe visie inzake grote handelsvestigingen te ontwikkelen. De huidige wetgeving zou dan kunnen worden gekoppeld aan en op termijn geïntegreerd in de bestaande regels inzake ruimtelijke ordening. Dit laatste vereist volgens UNIZO een aanpassing van het RSV, waarin onder meer het kernversterkend beleid moet worden verankerd.

Mijnheer de minister, werden er reeds gesprekken gevoerd over de regionalisering van de IKEA-wet? Wat is het huidige beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van de inplanting van grote winkels en shoppingcentra? Zal er bij de herziening van het RSV rekening gehouden worden met het standpunt van UNIZO? Intussen hebben we al meer duidelijkheid gekregen over dat kortetermijnspoor.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Ik sluit me aan bij deze vraag. Mijnheer de minister, ik heb de verschillende beleidsbrieven van deze legislatuur en de beleidsnota 2004-2009 nog eens ingekeken. In de oorspronkelijke beleidsnota aan het begin van de legislatuur was er nog sprake van integratie van de sociaaleconomische vergunning. Eerst was er sprake van een bevoegdheidsverdeling. Daarna zou een soort van aftoetsingskader worden opgemaakt. Naar aanleiding van de laatste beleidsbrief heeft mevrouw Rombouts u een gelijkaardige vraag gesteld. U hebt toen verwezen naar een studie over de sociaaleconomische vergunning die u hebt uitgeschreven. Die studie zou zijn uitbesteed in november 2008. Wanneer worden de resultaten van die studie verwacht?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: In het regeerakkoord 2004-2009 heeft de problematiek van grootschalige handelsactiviteiten onze bijzondere aandacht gekregen. De regering heeft zich voorgenomen om buurtwinkels te ondersteunen en versterken. Het was de absolute ambitie om een einde te maken aan de ruimtelijke wildgroei van baanwinkels via een goede ruimtelijke ordening van deze groothandelszaken.

In het hoofdstuk van het Vlaams regeerakkoord onder de titel 'Meer Vlaanderen' wilde de Vlaamse Regering de overheveling van de bevoegdheden van het Sociaal-Economisch Comité van de Distributie nastreven. In mijn beleidsnota pleit ik uitdrukkelijk voor de overheveling naar de gewesten van de bevoegdheid inzake sociaaleconomische vergunningen voor grote winkelvestigingen.

Intussen is er de Europese Dienstenrichtlijn, die een belangrijke impact kan hebben op de zogenaamde IKEA-wet, met betrekking tot de vergunning van handelsvestigingen. De omzetting daarvan gebeurt onder toezicht van minister Ceysens.

Economische criteria zouden vanaf 28 december 2009 niet meer van toepassing kunnen zijn. Daarom ontstaat de discussie welke aspecten in de toekomst wel van tel kunnen zijn voor de beoordeling van projecten voor grootschalige handelsactiviteiten.

De regionalisering van de IKEA-wet, waar we vier jaar voor gepleit hebben, zit vervat in het voorstel van bijzondere wet betreffende de institutionele maatregelen, beter bekend als het eerste pakket, door sommigen de borrelnootjes genoemd. Dat werd intussen ingediend in de Senaat. Het werd nog niet geagendeerd omdat de Franstaligen de goedkeuring ervan gekoppeld hebben aan andere initiatieven. Er is een advies van de Raad van State over het eerste pakket. Het eerste pakket en het advies daarop zijn uitvoerig besproken binnen de dialoogwerkgroep waarvan ik deel uitmaak. De Vlaamse delegatie is vragende partij voor een snelle en volledige uitvoering van het eerste pakket.

De doelstellingen in het regeerakkoord en de opties in het huidige RSV sporen volledig gelijk. Om de ruimtelijke wildgroei van baanwinkels en shoppingcentra te vermijden, acht het huidig structuurplan Vlaanderen, dat volledig rechtsgeldig is en volle kracht van wet heeft, de verweving van kleinhandel in de stedelijke gebieden essentieel. Bestaande kleinhandelslinten en concentraties moeten beter gestructureerd worden en de uitgroei ervan moet gestopt worden. Binnen ieder stedelijk gebied kunnen dan geschikte locaties worden aangeboden voor de verkeersgenererende winkelactiviteiten zoals baanwinkels of shoppingcentra.

Handelszaken met grotere verkoopsoppervlakte kunnen best geconcentreerd worden op specifieke bedrijventerreinen in de stedelijke gebieden, met name de kleinhandelszones. Op bedrijventerreinen die niet als kleinhandelszone worden aangewezen, is in principe geen kleinhandel toegestaan. Langs verbindingswegen en op knooppunten van verbindingswegen buiten de kernen van het buitengebied en buiten de stedelijke gebieden worden geen nieuwe ruimtelijk geïsoleerde kleinhandelsbedrijventerreinen ingeplant. Voor structuurloos gegroeide kleinhandelslinten is ruimtelijke herstructurering via inrichting van essentieel belang. Ik geef het voorbeeld van de Bredabaan, Schoten-Merksem. Het is een zone die moet worden geherstructureerd. Ook een belangrijk deel van de A12 in Wilrijk, richting Aartse-laar is aangeduid. De bedoeling is om via ruimtelijke herstructurering tot kwaliteitsverbetering over te gaan.

In uitvoering van mijn beleidsbrief start mijn administratie een studieopdracht op die tot doel heeft te onderzoeken op welke wijze niet verweefbare grootschalige handelsvestigingen kunnen worden geclusterd in alle typen van stedelijke gebieden. Tevens wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn voor bestaande concentraties met grootschalige detailhandelszaken.

De studie zou pas deze maand worden aanbesteed. De doorlooptijd zou acht maanden bedragen. Ook hier leveren we dus een mooi werkstuk af voor mijn opvolger op dit zeer boeiende departement.

Er wordt ook onderzoek verricht naar de huidige bedrijfseconomische en ruimtelijke trends van grootschalige detailhandelsvestigingen. Het onderzoek zal tevens een afwegingskader voorstellen voor grootschalige detailhandel van Vlaams niveau waarbij pragmatisch wordt ingegaan op aanbodbeleid, herstructurering, optimalisatie en locatiebeleid. Het is evident dat operationele elementen uit deze studie kunnen doorwerken in de beleidsuitvoering. Uiteraard zal de studie mee de basis vormen van de beleidsnota die voor 2009-2014 zal worden opgesteld.

Wat de derde vraag betreft, heeft de heer De Klerck zelf reeds aangegeven dat het standpunt van UNIZO deels vervat zit in de discussies over de kortetermijnherziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Ik stel voor dat we straks, wanneer de specialisten van de administratie toelichting zullen geven, hier verder op ingaan.

In het beleid voor ieder stedelijk gebied wordt op dit ogenblik reeds gebiedsgericht onderzocht welke locaties de voorkeur genieten. We hebben het hier over het kernwinkelapparaat, het hergebruik van oude bedrijfs- of andere sites, de consolidatie van bestaande concentraties aan invalswegen en de specifieke zones voor grootschalige detailhandel. Dat is voortgevloeid uit de

fameuze IBM-studie die een poosje geleden werd opgesteld dienaangaande.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Het is inderdaad positief dat de wansmakelijke wildgroei van baanwinkels aan banden wordt gelegd in het kader van een duurzame ruimtelijke ordening. Het is niet alleen een taakstelling van het Vlaamse Gewest, maar ook de provincies zijn daar volop mee bezig. In heel wat provinciale structuurplannen werd dit expliciet beschreven als een taakstelling, zeker nabij provinciewegen. Ze kunnen versterkend werken in functie van de herstructureringswerken.

Ik ben blij dat het eerste pakket, de borrelnootjes, zal worden meegenomen in de verdere gesprekken en dat daar snel werk van zal worden gemaakt. Dat zit echter op het federale vlak. Ik heb in mijn inleiding gezegd dat er daar werk van moet worden gemaakt.

Het is ook positief dat er effectief wordt gestart met de studie voor de niet-verweefbare kleinhandelszaken waar er specifiek in het bestek een afwegingskader wordt opgenomen met een aantal voorwaarden. Dat is een goede zaak.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik wil kort meegeven dat ook de lokale actoren, namelijk de stads- en gemeentebesturen, ook een belangrijke stem hebben in de vestiging van dergelijke grootschalige winkels. Ik herinner me de grote discussies in Gent met schepen De Clercq van Open Vld, een partijgenoot van u, die een groot voorstander was van de inplanting van de IKEA. Hij zei dat het kernversterkend zou werken voor Gent. De lokale stem is heel belangrijk. In Gent was men op dat ogenblik een groot voorstander van de vestiging van de IKEA.

Minister Dirk Van Mechelen: Ik heb hierover al heel wat gesprekken met de heer Van Eetvelt van UNIZO gehad. Dat is immers onze gesprekspartner. Hij spreekt daaromtrent over ruimteverslindende groothandel. Die groothandel probeert men best aan de rand van de stedelijke centra in het grootstedelijk gebied op een volwaardige manier te integreren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

BIJLAGE

Bijlage bij het antwoord op de vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de inventarisatie van waardevolle tuinen en parken in Vlaanderen

Publicaties van de inventarissen “Historische Tuinen en Parken” in de reeks M&L Cahiers

M&L cahier 6 – 2002 – 159p.

Zuidwesten Hageland: Holsbeek, Lubbeek, Tielt-Winge

M&L cahier 8 – 2002 – 235p

Zuidwesten Limburg: Gingelom, Halen, Herk-de-Stad, Nieuwerkerken, Sint-Truiden

M&L cahier 9 – 2003 – 235p

Bierbeek, Boutersem, Glabbeek, Oud-Heverlee

M&L cahier 11 – 2004 – 212p

Pajottenland - Zuidwesten; Bever, Dilbeek, Galmaarden, Gooik, Herne, Lennik, Liedkerke, Pepingen, Roosdaal, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat

M&L cahier 12 – 2005 – 304p

Midden-Limburg: As, Beringen, Diepenbeek, Genk, Ham, Hasselt, Heusden-Zolder, Leopoldsburg, Lummen, Opglabbeek, Tessenderlo, Zonhoven, Zutendaal

M&L cahier 14 – 2006 – 228p

Hageland-Noordoosten van Vlaams-Brabant: Aarschot, Begijnendijk, Bekkevoort, Boortmeerbeek, Diest, Haacht, Keerbergen, Rotselaar, Scherpenheuvel-Zichem, Tremelo

M&L cahier 15 – 2007 – 304p

Alken, Borgloon, Heers, Kortesseem, Wellen

M&L cahier 16 – 2008 – 270p

Zuidoostelijk Brabant-Haspengauw: Geetbets, Hoegaarden, Kortenaken, Landen, Linter, Tienen, Zoutleeuw

Publicaties in voorbereiding van de inventarissen “Historische Tuinen en Parken” in de reeks M&L Cahiers

Ten noordoosten van Brussel: Kampenhout, Kraainem, Machelen, Steenokkerzeel, Vilvoorde, Wembeek-Oppem, Zaventem, Zemst. – publicatie voorjaar 2009

Noordwestelijk Brabant: Affligem, Asse, Grimbergen, Kapelle-op-den-Bos, Londerzeel, Meise, Merchtem, Opwijk, Wemmel. - publicatie begin 2010.

